

I. IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura: Geografia humana

Titulació: Humanitats

Tipus d'assignatura: Troncal

Crèdits ECTS: 4,5

II. OBJECTIUS FORMATIUS DE L'ASSIGNATURA

En finalitzar l'assignatura l'alumne serà capaç de:

1. uns primers coneixements bàsics i fonamentals sobre cadascun dels temes tractats
2. el domini dels conceptes més importants utilitzats en geografia humana
3. una visió de conjunt i unes claus interpretatives bàsiques del funcionament de l'espai mundial.
4. la comprensió dels principals elements que articulen i els processos que transformen l'organització territorial de les societats humanes a escala global
5. la capacitat de tractar informació geogràfica i interpretar-la
6. la capacitat d'establir connexions significatives entre els diferents aspectes temàtics del programa.

III. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES A DESENVOLUPAR:

Competència	Indicador específic de la competència
Conèixer, comprendre i interpretar el territori	Saber contestar qüestions sobre els aspectes demogràfics, polítics, econòmics i culturals que formen el territori
Comunicació escrita	Saber explicar processos geogràfics on succeeixen moltes coses diferents alhora. Saber veure i explicar les coses que hi ha en un paisatge, tant les actuals i presents com les herències del passat.
Anàlisi i síntesis	Saber escollir de tota la informació que es pot trobar sobre un tema la més rellevant i útil pels objectius que es volen assolir. Saber utilitzar mapes, dades estadístiques, imatges i textos per explicar els processos que succeeixen i acaben formant els territoris i els paisatges.

IV. METODOLOGIES DOCENTS D'ENSENYAMENT-APRENENTATGE

Breu descripció de les activitats dutes a terme per tal d'assolir els objectius formatius i les competències.

A les sessions de classe es faran diverses coses: exposicions del professorat, exercicis pràctics individuals i en grups (3 comentaris de textos i 4 pràctiques), debats a partir de les lectures obligatòries. Les exposicions del professorat serviran a l'alumnat per tenir les coordenades generals i per contextualitzar les lectures pertinents.

L'alumnat haurà de realitzar un treball de grup (de 3/4 persones) al llarg del curs. El tema específic serà escollit pels alumnes a partir d'un tema més general, proposat pel professor, que no formarà part d'un apartat concret del programa, sinó que tindrà un caràcter transversal. Es faran reunions periòdiques amb cada grup per fer el seguiment del treball.

V. CONTINGUTS I BIBLIOGRAFIA

Organització del contingut en temes

1. La geografia política: un món complex i canviant
Nova York: 11 de setembre de 2001
El nou escenari mundial del segle XXI
2. Un món divers, desigual i interdependent
Interdependència i desigualtat dels espais mundials
Desenvolupament, qualitat de vida, benestar: alguns indicadors
Les interpretacions sobre el desenvolupament
3. La població
La diversitat del poblament mundial
Pautes de creixement i estructures demogràfiques
4. La geografia cultural
Els paisatges culturals
Identitat i diversitat cultural
La cultura en la societat del consum
5. Una visió geogràfica de l'economia
Quatre conceptes bàsics: producció, distribució, consum i reproducció social
La nova economia informacional i el procés de globalització
6. Cap a un món de ciutats
El procés i la dimensió mundial de la urbanització
El paper de les ciutats en l'actual organització de l'espai mundial

Bibliografia bàsica comentada de l'assignatura.

L'objectiu d'una bibliografia comentada és seleccionar un subconjunt de textos d'un conjunt molt més ampli per algunes raons que s'han d'explicar. La principal dificultat i, alhora, la principal virtut per l'alumnat és que tal com es planteja l'assignatura de Geografia Humana no hi ha "el manual" que s'ha de memoritzar. Així, a les sessions de classe, sempre es fa referència a textos que poden ser útils per un determinat tema. En qualsevol cas, primer s'assenyalarà el que poden ser manuals d'ús habitual; seguidament alguns textos específics per a cadascun dels sis apartats de l'assignatura; en tercer lloc tres adreces web molt interessants; i finalment, les lectures obligatòries que es treballaran autònomament i a classe.

A) Els manuals de referència bàsics: el d'Albet (2000) és una visió sintètica de la geografia humana actual molt útil, igual que el de Knox i Marston (2003). El manual de Carreras (1998) té un text molt atractiu i interessant, però la resolució gràfica dels mapes i dels gràfics impedeix l'ús de la majoria d'aquests. El manual coordinat per Pallarès i Tulla és més clàssic que els anteriors, però justament per aquesta raó és un complement molt útil.

Albet, A. (2000). *Una geografia renovada: llocs i regions en un món global*. Barcelona: Vicens Vives.

Carreras, C. (1998). *Geografia humana*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona.

Knox, P.L.; Marston, S. (2003). *Places and regions in global context. Human geography*. Upper Saddle River: Prentice Hall, 3a ed.

Pallarès, M.; Tulla, A.F. [coords.] (1999). *Geografia general*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.

B) Pel que fa a lectures més específiques de cada tema serien les següents.

Pel Tema 1 hi ha dos llibres molt interessants: Nogué i Vicente (2001), Taylor i Flint (2002). Pel Tema 2 hi ha moltes explicacions sobre el que s'entén per globalització, i és difícil triar-ne uns pocs; pel meu gust són molt atractius el de Dollfus (1999) i el número 13 de la revista *Transversal* (2000). Si hi ha un tema clàssic en els estudis de geografia humana, aquest és el de la població; també és difícil escollir entre els milers de llibres, però un parell de bones i útils introduccions són les de Livi-Bacci (2002) i el llibre coordinat per Reques (2002). El Tema 4, geografia cultural, es pot trobar ben tractat en el text de Claval (1999), que es mou entre la manera clàssica i tradicional i una certa modernitat, igual que li passa al monogràfic del *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles* (2002); una visió de la nova geografia cultural es pot trobar a *Documentos d'Anàlisi Geogràfica* (1999). Les relacions entre la geografia i l'economia estan molt ben tractades en el llibre de Méndez (1997). Pel que fa al darrer tema, el 6, el monogràfic sobre ciutats mitjanes de la revista *Transversal* (2003) és una bona reflexió, així com la petita obra de Perulli (1995) sobre els canvis socials de les ciutats contemporànies.

Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles (2002), núm. 34; es pot consultar a l'adreça: <http://www.ieg.csic.es/age/boletin.htm#34>

Documentos d'Anàlisi Geogràfica (1999), núm. 34

Claval, P. (1999). *La geografía cultural*. Buenos Aires: Eudeba

Dollfus, O. (1999). *La mundialización*. Barcelona: Bellaterra

Livi-Bacci, M. (2002). *Historia mínima de la población mundial*. Barcelona: Ariel

Méndez, R. (1997). *Geografía económica. La lógica espacial del capitalismo global*. Barcelona: Ariel.

Nogué, J.; Vicente, J. (2001). *Geopolítica, identidad y globalización*. Barcelona: Ariel

Perulli, P. (1995). *Atlas metropolitano: el cambio social en las grandes ciudades*. Madrid: Alianza Editorial

Reques, P. (2002). "El nuevo orden demográfico" *El campo de las Ciencias y las Artes*, núm. 139 [es pot consultar en format virtual canviant la xifra de davant del pdf entre 1 i 5 per tenir les 5 parts del llibre: <http://ws3.grupobbva.com/BBVA/dat/an/tlwwdemografia1.pdf>].

Taylor, P.J.; Flint, C. (2002). *Geografía política: economía-mundo, estado-nación e identidad*. Madrid: Trama

Transversal. Revista de Cultura Contemporània (2000). Núm. 13, monogràfic amb el títol "Globalització: mirades i miratges"

Transversal. Revista de Cultura Contemporània (2003). Núm. 20, monogràfic amb el títol "Ciutats intermèdies. Cap a una xarxa transversal"

C) Tres adreces web molt útils: <http://www.library.uu.nl/geosource> és una pàgina sobre recursos en xarxa feta des de la Biblioteca Central de la Universitat d'Utrecht, amb més 4.500 lligams; la segona, <http://www.ub.es/geocrit/menu.htm>, és la que Horacio Capel ha creat des del Departament de Geografia Humana de la Universitat de Barcelona, on hi ha moltíssima informació, i un seguit de textos en pdf fonamentals per la geografia i les ciències humanes i socials; la tercera, http://www.uam.es/personal_pdi/filoyletras/morjiman/, és la d'Antonio Moreno, del Departamento de Geografía de la Universidad Autónoma de Madrid, també molt interessant.

D) Les lectures obligatòries: Romero, J. [coord.] (2004). *Geografía humana. Procesos, riesgos e incertidumbres en un mundo globalizado*. Barcelona: Ariel (capítols 1, 3, 4, 5, 6 i 7). El text coordinat per Romero és una introducció, actual i crítica, als aspectes i problemes contemporanis més importants de la Geografia Humana des de la perspectiva de la globalització en curs i com a tal és el text de referència bàsic per al conjunt de temes tractats a l'assignatura.

VI. AVALUACIÓ

Procediment	Criteris d'avaluació	Pes

Prova final escrita	Capacitat de relacionar tot el que s'ha treballat a l'assignatura a l'hora de comentar un text desconegut, les lectures obligatòries i el treball de curs	35%
Treball en grup	Capacitat de buscar informació, triar-la, sintetitzar-la i ordenar-la. Capacitat d'entregar un text on els aspectes formals siguin gairebé impecables. Valoració de les reunions de treball amb els membres de cada grup	35%
3 Comentarios de textos	Capacitat d'anàlisi i de síntesi	20%
4 Pràctiques	Capacitat de solucionar cuestiones molt concretes i específiques. Capacitat d'exposar en públic els resultats d'aquestes.	10%